

9 חסמים שמונעים מכם לשפר את מצבכם הכלכלי

לא מצליחים לאמץ דפוסים פיננסיים חכמים? כדי להתחיל לחסוך וליהנות מרווחה כלכלית? כנראה שמהו מפריע לכם בדרך. הכירו את החסמים הנפוצים וקבלו טיפים להתגבר עליהם

איך מתגבשת ההתנהלות שלנו כבני זוג, הורים, חברים, עובדים או מעסיקים? כמעט תמיד היא שילוב של הגורמים שמניעים אותנו לחסמים שמעכבים אותנו. כך מעוצבים גם הדפוסים הכלכליים והרגלי החיסכון שלנו.

כולנו רוצים לחיות ברווחה ובביטחון כלכלי ולנהל את עניינינו הפיננסיים בחוכמה ובאחריות, אבל כל אחת ואחד מאיתנו מושפעים ממארג שונה של חסמים המשפיעים על היכולת לשפר את ההתנהלות הכלכלית. חלק גדול מהחסמים הללו קשורים לדפוסים עמוקים שפיתחנו במהלך השנים על בסיס תכונות אופי, אירועים שחווינו, הבית והסביבה שבהם גדלנו ומעמדנו הכלכלי-חברתי.

כדי לצאת לדרך חדשה חשוב מאוד לזהות חסמים, לפתח מודעות אליהם ולהבין שאפשר להתגבר עליהם למרות המורכבות והקושי.

מהם אם כן החסמים הנפוצים, המונעים מרבים כל כך לשפר את התנהלותם הכלכלית? וכיצד ניתן להתמודד איתם?

פחד משינוי

אנשים מפחדים משינויים, גם כשמדובר בשינויים לטובה. במקרים רבים, מאחורי הפחד משינוי עומד הפחד מאיבוד שליטה והרצון להישאר במצב המוכר.

טיפ: נצלו את היציאה לדרך הכלכלית החדשה להפיכת הפחד משינוי (ותחושת השליטה המדומה) להזדמנות להשגת שליטה אמיתית על החיים שלכם. כדי להתחזק חשבו שוב ושוב על הרווחים שאתם עשויים להשיג בזכות השינוי. לדוגמא, הזכירו לעצמכם את החופשה הבאה שתחסכו אליה מראש, את השיפוץ, את החתונה של הבת או כל מטרה כלכלית אחרת.

חשש מכישלון

רבים מרגישים שאין להם סיכוי להצלחה לשנות את התנהלותם הכלכלית. "הסיכוי שנצליח להשתנות הוא כל כך קטן", הם חושבים, "חבל על כל המאמץ, האנרגיות והזמן שנשקיע". כלומר, הפסימיות והחשש מכישלון, מאכזבה ומאי עמידה בציפיות מונעים מרבים להתחיל בתהליך לשיפור רמת החיים בטווח הקצר והארוך.

טיפ: חלק מהקושי להתגבר על החסמים נובע מהמחיר המיידי הכבד והמורגש – בין היתר באנרגיות, בויתורים, בזמן ואפילו בעימותים – הנדרש להשגת רווח עתידי מעורפל. הרווח נתפס לא פעם כמטרה רחוקה ולא מוחשית, המוגדרת במושגים ערטילאיים כמו שיפור כלכלי וביטחון כלכלי. כדי להתגבר על כך ולהתמלא מוטיבציה הגדירו מטרות כלכליות, ברורות ופרקטיות: החופשה של הקיץ הבא, המכונית החדשה שתקנו, העסק שתפתחו.

זה גדול עלינו

חשש נוסף, הקשור הרבה פעמים לשני החסמים הקודמים שהזכרנו ואולי אף נובע מהם, הוא המחשבה שזה מסובך מדי בשבילנו. "זה גדול עלינו", "מה אנחנו מבינים בזה", "ממילא אין לנו זמן וכוח לזה" – לפעמים נדמה שנעשה הכול להישאר במצבנו הנוכחי ולהדחיק את החשיבות והדחיפות של הצורך לשנות את דפוסי ההתנהלות הכלכלית שלנו.

טיפ: פרקו את השינוי המיוחל למשימות ברורות ומעשיות כי כשהדרך ברורה יותר, השינוי נראה אפשרי יותר. דרגו את המטרות הכלכליות שלכם לפי סדר עדיפויות. החליטו מהם הסכומים הנדרשים להשגת המטרות ואיך תוכלו להגיע לסכומי היעד. גבשו תוכנית התייעלות וחיסכון פרקטית, שתשתלב בהתנהלות היומיומית. נהלו תקציב משפחתי מסודר, הכולל מעקב אחרי הוצאות והכנסות.

אנחנו מרוויחים מעט מדי

רבים מושפעים מהמחשבה שההכנסות שלהם נמוכות מכדי לחולל שינוי כלכלי. זו השקפה שמתעלמת מהאפשרות להגדיל את מקורות ההכנסה ולשפר את ההתנהלות הקיימת.

טיפ: זכרו שלעתים גם בעלי השכר הגבוה, לא יודעים לנהל את כספם בחוכמה ומאבדים בזמן קצר את רוב הונם, או אפילו את כולו. אמנם, הכנסות גבוהות מספקות נקודת פתיחה טובה יותר, אך הן לא מתכוונ בטוח להצלחה. לעומת זאת, דפוסי התנהלות אחראיים הכוללים ניהול תקציב ופעילות להגדלת הכנסות, מהווים גורם קריטי להשגת ביטחון כלכלי.

קושי בדחיית סיפוקים

אחד החסמים הנפוצים בתרבות השפע הוא הקושי לדחות סיפוקים, כמו גם נטייה נרחבת לקנייה רגשית. פעמים רבות הקנייה הרגשית נובעת מרצון לפצות את עצמנו

או את בני המשפחה על חסכים פיזיים או רגשיים מההווה או העבר, על קשיים, התמודדויות, מתחים, טעויות וחרטות.

טיפ: זכרו שקנייה רגשית מספקת רווחה רגעית, אבל לא פותרת מצוקות עמוקות ולא מפצה באמת על חסך בצרכים רגשיים כמו תשומת לב. חשבו על הורים שחוזרים מאוחר מהעבודה ומנסים לפצות על זמן איכות אבוד בצעצועים יקרים. זכרו גם שתחושת השפע ("השופוני") שעולה מהרשתות החברתיות מבוססת על לא מעט מצגי שווא ורחוקה מלשקף אושר אמיתי.

בואו נהנה היום (כי מי יודע מה יהיה מחר)

כמה פעמים אנחנו אומרים את המשפט הזה, או שומעים אותו מאחרים? כמה חיכוכים ומריבות הוא מעורר בין בני זוג? יש שמאמינים בו, יש שחוטפים חלחלה רק מלשמע אותו, ויש גם כאלה שנתלים במשפט הזה בניסיון להסוות הדחקה וחששות אחרים.

טיפ: זכרו שהתנהלות כלכלית הגיונית וחכמה מבוססת על סדר העדיפויות שאתם קובעים. התאימו אותה למטרות ולהנאות שחשובות לכם ותוכלו ליהנות מאיכות חיים טובה הרבה יותר.

היעדר חינוך פיננסי

חוסר ידיעה של מושגים כלכליים בסיסיים והיעדר חינוך פיננסי הם מהחסמים הבולטים בקרב הישראלים. למרבה הצער, רובנו לא זכינו להשכלה כלכלית ולו הבסיסית ביותר במערכת החינוך. במרבית המשפחות גם לא התנהל שיח כלכלי פתוח ולא הוענק חינוך להתנהלות כלכלית חכמה. כתוצאה מכך רבים איתנו הפכו להורים שמתנהלים מתוך היעדר הבנה כלכלית או כלים לניהול תקציב משפחתי.

טיפ: מאגרי המידע העצומים באינטרנט פועלים לטובתנו, וניתן להשלים פערי ידע באתרים של גורמים מוסמכים. עם ובלי קשר, חשוב כמובן שנדאג להעניק חינוך פיננסי לילדי הדור הבא.

היעדר דוגמה אישית

חלק חשוב מהחינוך הפיננסי שקיבלנו או לא קיבלנו בילדותנו התבטא גם בדוגמה האישית שסיפקו לנו במשפחה ובסביבה שבהן גדלנו. אילו דפוסי התנהלות כלכלית ראינו? האם ראינו שאיפה לעצמאות כלכלית של שני ההורים/ הסתפקות במה שיש/ תלות בעזרה כלכלית חיצונית? או בקיצוניות השנייה, תחושה שאין גבול לכסף (כלומר שהכסף "גדל על העצים")? הדוגמה שראינו בילדות התפתחה לחסמים הייחודים שמשפיעים על כל אחד ואחת מאיתנו.

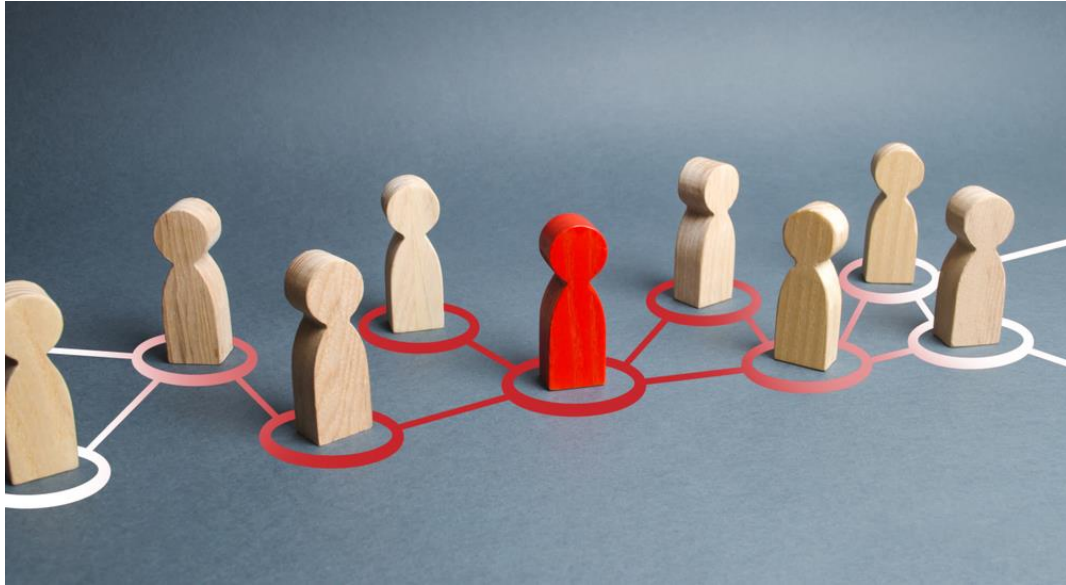
טיפ: את מה שספגתם בילדות אי־אפשר לקחת מכם, אבל היו מודעים למסרים שקלטתם ולהשפעתם על ההתנהלות שלכם. קחו את העניינים לידיים ואמצו דפוסי התנהלות וחיסכון חכמים, אחראיים ומודעים.

היעדר מקורות תמיכה

סביבה תומכת תורמת פלאים להצלחת התהליך של שיפור ההתנהלות הכלכלית. בפועל, רבים רוצים לצאת לדרך כלכלית חדשה, אך נתקלים בבני משפחה או חברים שמזלזלים בכך.

במקרה הפחות רע, אותם מקורבים פשוט נמנעים מתמיכה, דחיפה, עזרה ועידוד.
במקרה הרע, הם מפריעים, משבשים ומתנגדים.

טיפ: נסו ככל האפשר להתקרב לאנשים עם מודעות כלכלית, שיתמכו בכם ובתהליך שלכם ויספקו לכם השראה. שאפו להתרחק מאנשים שפוגעים במוטיבציה שלכם, או לפחות התייחסו בהסתייגות לעמדותיהם. תוכלו ליצור רשת תמיכה חליפית, למשל בהצטרפות לקבוצות פייסבוק ייעודיות או ע"ע האזנה לפודקאסטים מחזקים.

כדי להצליח לחולל שינוי עליכם להיות מודעים לחסמים שמעכבים אתכם, כמו גם לאפשרויות וליכולות שלכם. חשבו איך כל חסם מתבטא, מה הוא מונע מכם, איך תוכלו להתגבר עליו, איזו עזרה תצטרכו, מה תרוויחו מההתגברות על החסם ומה תרגישו כשתראו את התוצאות? בהתחשב במסקנות, הכינו תוכנית התייעלות וחיסכון מפורטת וריאלית. כדי להפיק את המקסימום מהחסכונות שלכם, בחרו מסלולי חיסכון שמתאימים למטרות שלכם לטווחי הזמן השונים. לקראת ההחלטה, כדאי כאמור להכיר בין השאר את קופת הגמל להשקעה, מכשיר חיסכון אטרקטיבי, נזיל וגמיש, שמאפשר חיסכון במגוון מסלולי השקעה ובדמי ניהול נמוכים.

* אין לראות בנתונים ייעוץ השקעות ו/או שיווק השקעות ו/או ייעוץ פנסיוני ו/או שיווק פנסיוני המתחשב בנתונים ובצרכים של כל אדם ואין באמור משום הבטחת תשואה או רווח.